

Zahraniční obchod v národním pojetí

Metodické změny a údaje za roky 2009 - 2010

Odborný seminář ČSÚ

7. 3. 2011

Co je zahraniční obchod?

- 1. Co je zahraniční obchod?**
- 2. Důvody revize**
- 3. Metoda výpočtu národního konceptu ZO**
- 4. Modelové příklady**
- 5. Údaje za roky 2009 a 2010**
- 6. Harmonogram a forma zveřejnění dat**

Co je zahraniční obchod? (I.)

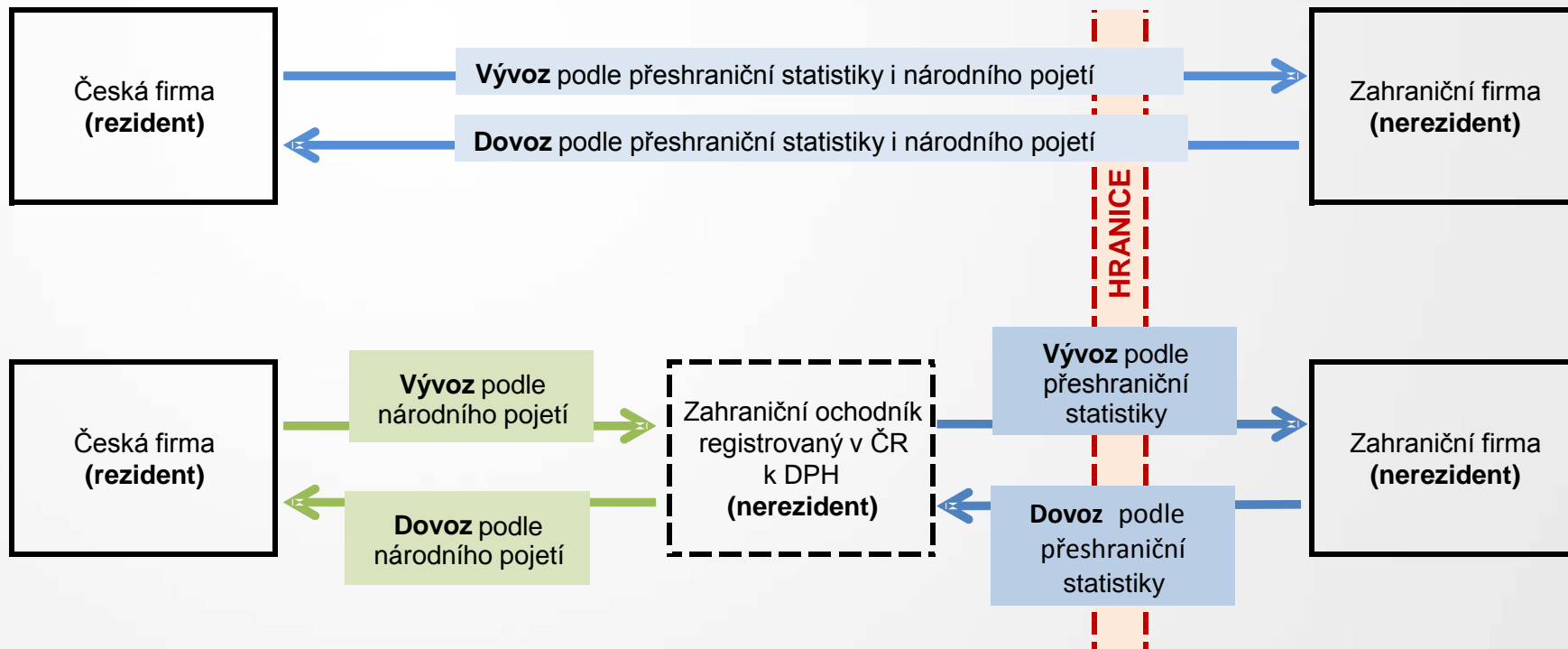
- **Dosud publikovaná** statistika zahraničního obchodu (SZO) zachycuje toky, při nichž dojde (zjednodušeně řečeno) k **přechodu státní hranice**.
- Hodnota zboží překračující hranice ČR je ve SZO chápána jako dovoz a vývoz české ekonomiky.
- Národní účetnictví (NÚ) a platební bilance (PB) považují za zahraniční obchod už samotnou **změnu vlastnictví** mezi rezidentskými a nerezidentskými jednotkami, což adekvátně podchycuje i tok finančních prostředků.
- Národní účetnictví i platební bilance tradičně ze SZO vychází, neboť filozofie obou statistik není rozdílná:

přechod hranice by měl být aproximací změny vlastnictví.

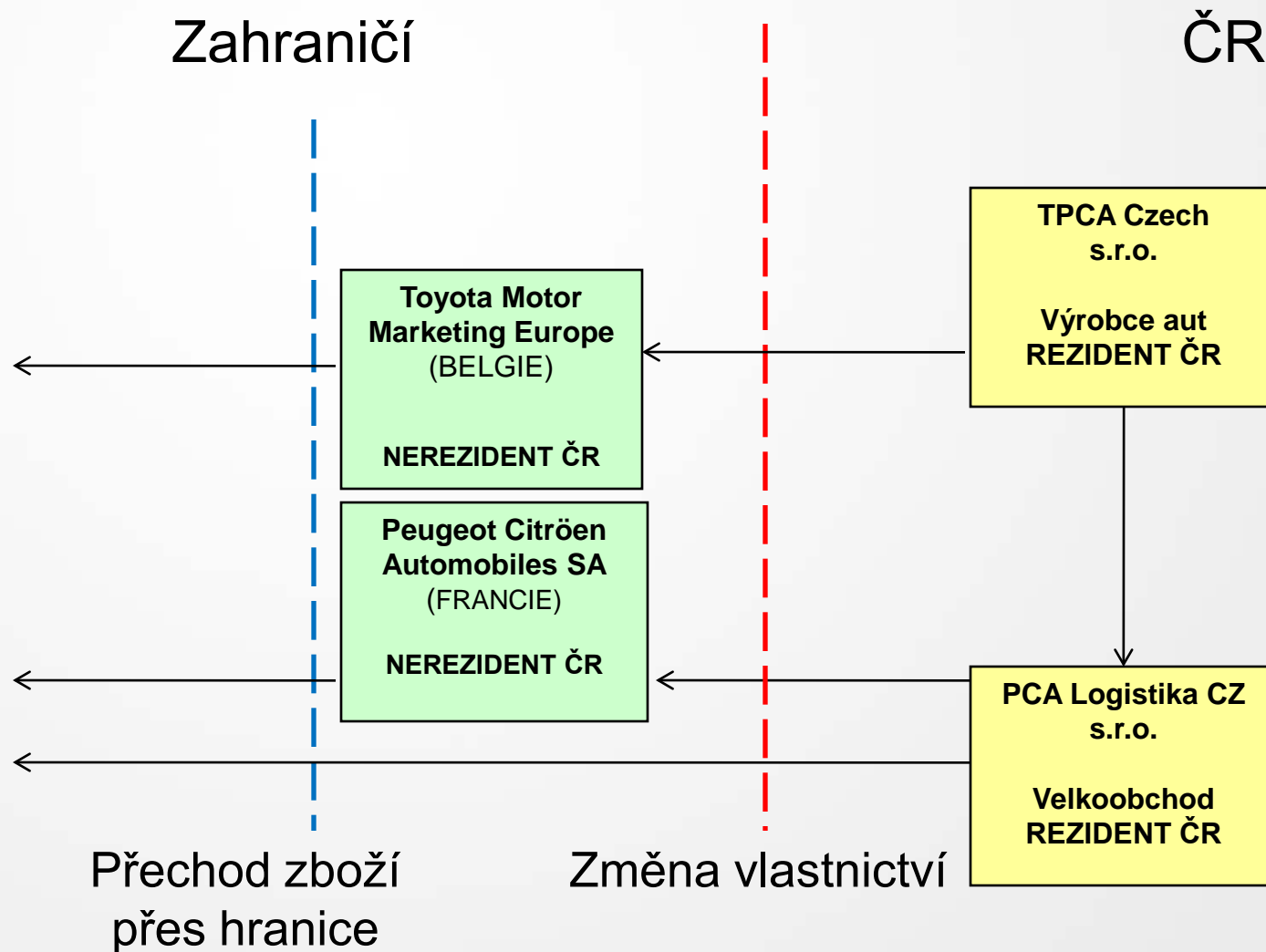
Co je zahraniční obchod? (II.)

- **Aproximace změny vlastnictví (NÚ, PB) přechodem státní hranice (SZO) přestává** při liberalizaci kapitálových toků, existenci nadnárodních skupin podniků a pohybu zboží přes hranice bez současné změny vlastnictví **fungovat.**
- **Přeshraniční statistika** zůstává svébytnou statistikou – řídí se standardem podle manuálu IMTS (International Merchandise Trade Statistics) a předpisy EU o statistice Intrastat a Extrastat.
- Kromě toho však existuje akutní potřeba mít k dispozici údaje, které budou odrážet **skutečné změny vlastnictví** mezi rezidenty a nerezidenty (**národní koncept ZO**).

Odlišnost přeshraniční statistiky a národního konceptu ZO

Příklad obchodování přes nerezidenty

Zahraniční osoby

Důležité je rozlišovat

1. mezi zahraničními subjekty ve smyslu podniků „pod zahraniční kontrolou“ (tj. sídlící v ČR, mají IČO, platí ze svých aktivit na území ČR daň z příjmů) = **REZIDENTI ČR** (Foxconn CZ, s.r.o. – výrobce PC)
a
2. Zahraničními subjekty, které v ČR obchodují a z tohoto důvodu jsou v ČR plátcí DPH (ale nemají na území ČR ani provozovnu, nemají přiděleno IČO, neplatí ze svých aktivit na území ČR daň z příjmů) = **NEREZIDENTI ČR** (Hon Hai Precision Industry Co.)

Důvody revize

1. *Co je zahraniční obchod?*
2. ***Důvody revize***
3. *Metoda výpočtu národního konceptu ZO*
4. *Modelové příklady*
5. *Údaje za roky 2009 a 2010*
6. *Harmonogram a forma zveřejnění dat*

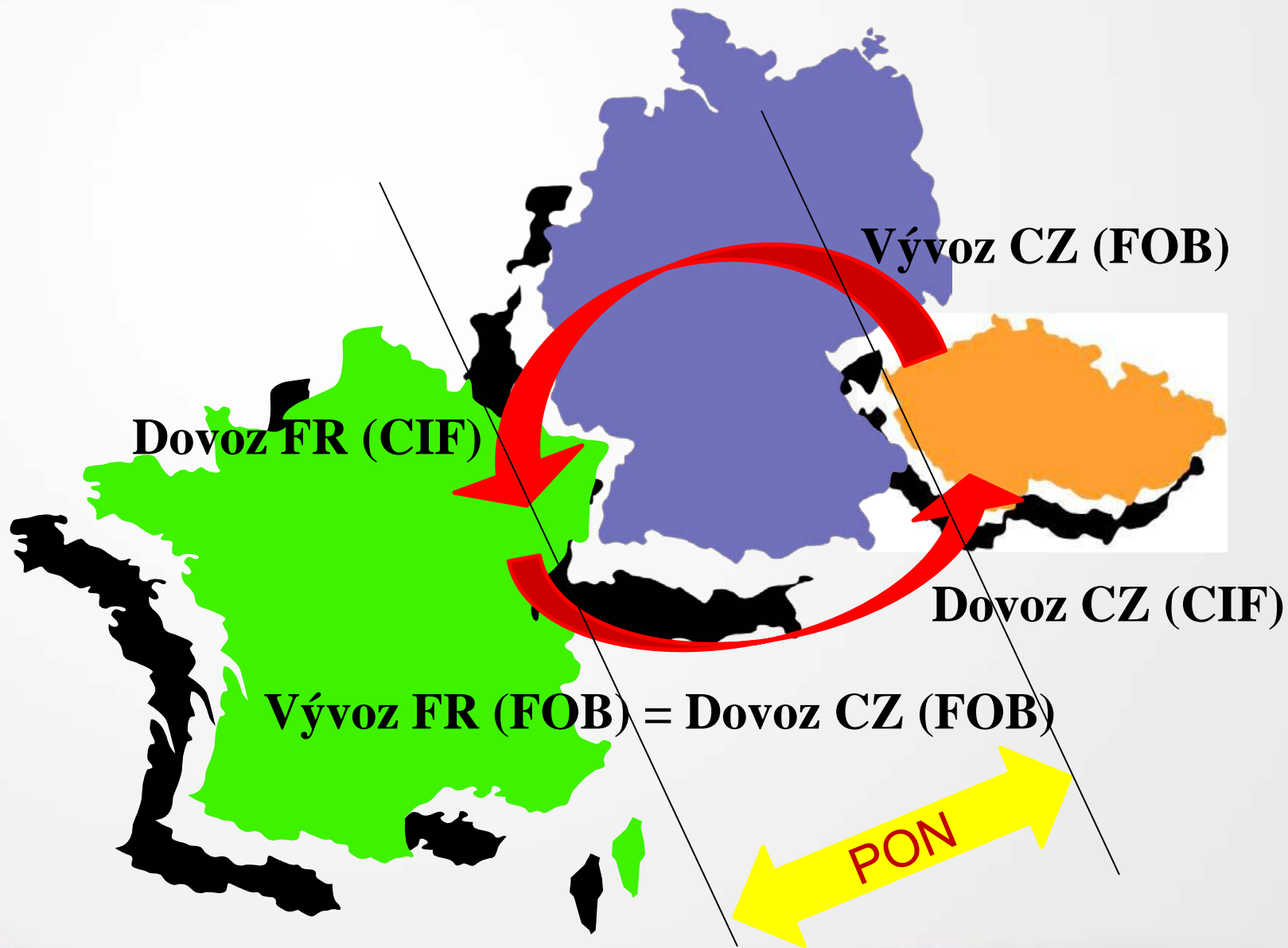
Důvody vytvoření národního konceptu zahraničního obchodu se zbožím

1. Nerovnováha **mezi stranou zdrojů a užití HDP** – vyplývá z toho, že zatímco na straně zdrojů je přidaná hodnota tuzemských podniků, strana užití **(obsahující vývoz)** fakticky částečně obsahuje také přidanou hodnotu zahraničních subjektů.
2. Nerovnováha **mezi reálnou ekonomikou a finančními toky** v platební bilanci – vysokému přebytku ZO neodpovídá stav pohledávek tuzemských podniků vůči zahraničí.

Revize obchodu se službami

- **Přímé obchodní náklady (PON)** se vztahují k vývozu a dovozu zboží (rozdíl mezi CIF a FOB)
  - Zahrnují především dopravu a pojištění.
  - Jsou počítány modelově pomocí koeficientů aplikovaných na předložené údaje o dovozu a vývozu zboží.
- Součástí revize je jejich nový propočet, který výrazně zvýšil jejich hodnotu a také upřesnil jejich zachycení.
- Modelový výpočet vychází z přeshraniční statistiky
- Revize PON se projevila v **bilanci zboží i služeb**.
- Byl aplikován také **nový postup dopočtů** na non-response ve vývozu a dovozu služeb (malý dopad).

Ilustrace PON – obchod mezi ČR a Francií

Metoda výpočtu

1. *Co je zahraniční obchod?*
2. *Důvody revize*
3. *Metoda výpočtu národního konceptu ZO*
4. *Modelové příklady*
5. *Údaje za roky 2009 a 2010*
6. *Harmonogram a forma zveřejnění dat*

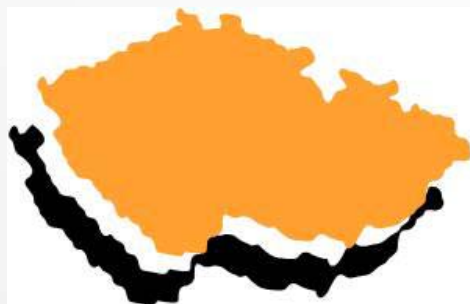
Metoda odhadu obchodu prováděného nerezidenty

DOMÁCÍ EKONOMIKA

ZAHRANIČÍ

Daňové přiznání
NEREZIDENTŮ k DPH

Vývoz české ekonomiky podle národního konceptu
= přijatá zdanitelná plnění nerezidentů z tuzemska

Nákup zboží v ČR

Prodej zboží v ČR

Dovoz české ekonomiky podle národního konceptu
= uskutečněná plnění nerezidentů v tuzemsku

Modelové příklady

1. *Co je zahraniční obchod?*
2. *Důvody revize*
3. *Metoda výpočtu národního konceptu ZO*
4. *Modelové příklady*
5. *Údaje za roky 2009 a 2010*
6. *Harmonogram a forma zveřejnění dat*

Příklad č. 1 – dovoz počítačů

- Německá firma „Q-COMP“ vyrobila počítače za 10 mil. Kč a dovezla je do České republiky, kde je chce prodat českým odběratelům. Protože je bude v ČR prodávat přímo, musí se ze zákona o DPH v České republice zaregistrovat jako plátce DPH.
- Tím jí vzniká povinnost nahlásit do statistiky zahraničního obchodu dovoz těchto počítačů za 10 mil. Kč, přestože zde nesídlí, nemá v ČR žádné fyzické zastoupení a žádné zaměstnance.
- V České republice tyto počítače prodá českým firmám za 13 mil. Kč.

Příklad č. 1 - transakce

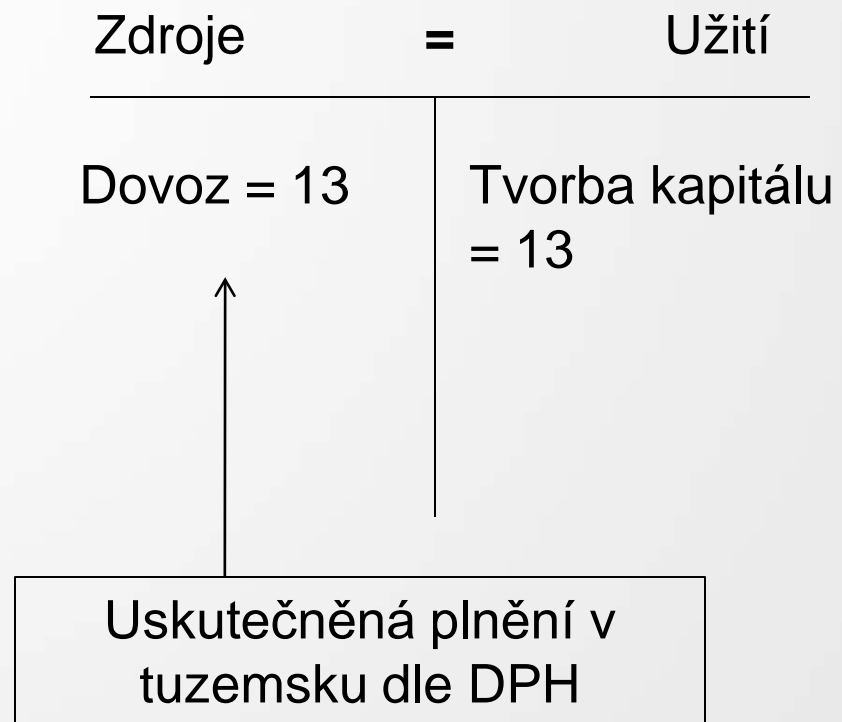
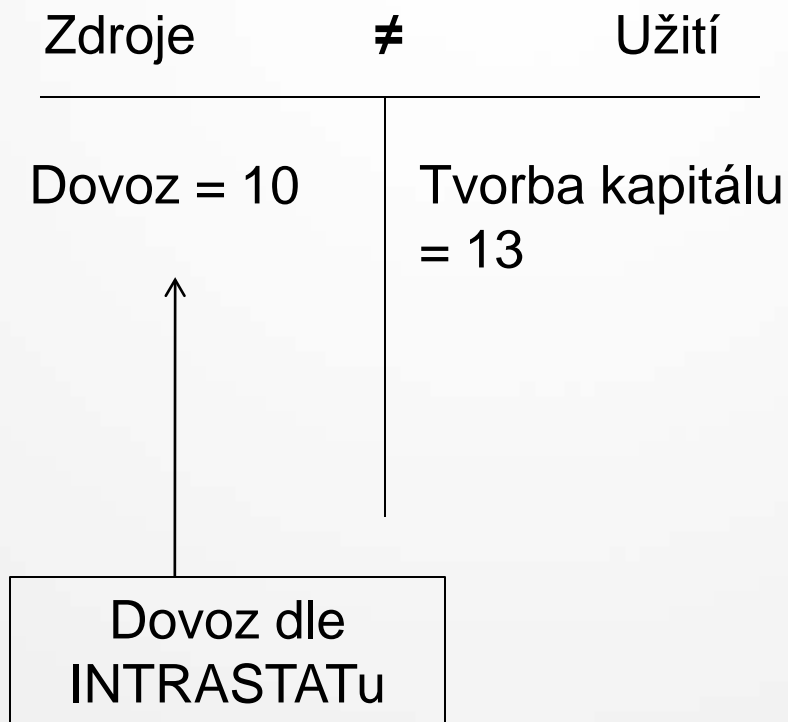
- Firma „Q-COMP“ deklaruje v Intrastatu „přijetí zboží“ v hodnotě 10 mil. Kč (= přeshraniční dovoz 10 mil. Kč)
- Firma „Q-COMP“ fakturuje českým odběratelům prodej počítačů. V daňovém přiznání k DPH se objeví „uskutečněná plnění v tuzemsku“ za 13 mil. Kč.
- Podle přeshraniční statistiky to vypadá, že česká firma dovezla počítače za 10 mil. Kč, ve skutečnosti však zaplatila 13 mil. Kč (tedy i přidanou hodnotu-marži nerezidenta ve výši 3 mil. Kč). Dovoz podle národního konceptu tento rozdíl zohledňuje.

Příklad č. 1 – zachycení v NÚ

Přeshraniční data SZO

Národní koncept ZO využívající data z DPH

Příklad č. 2 – vývoz hraček

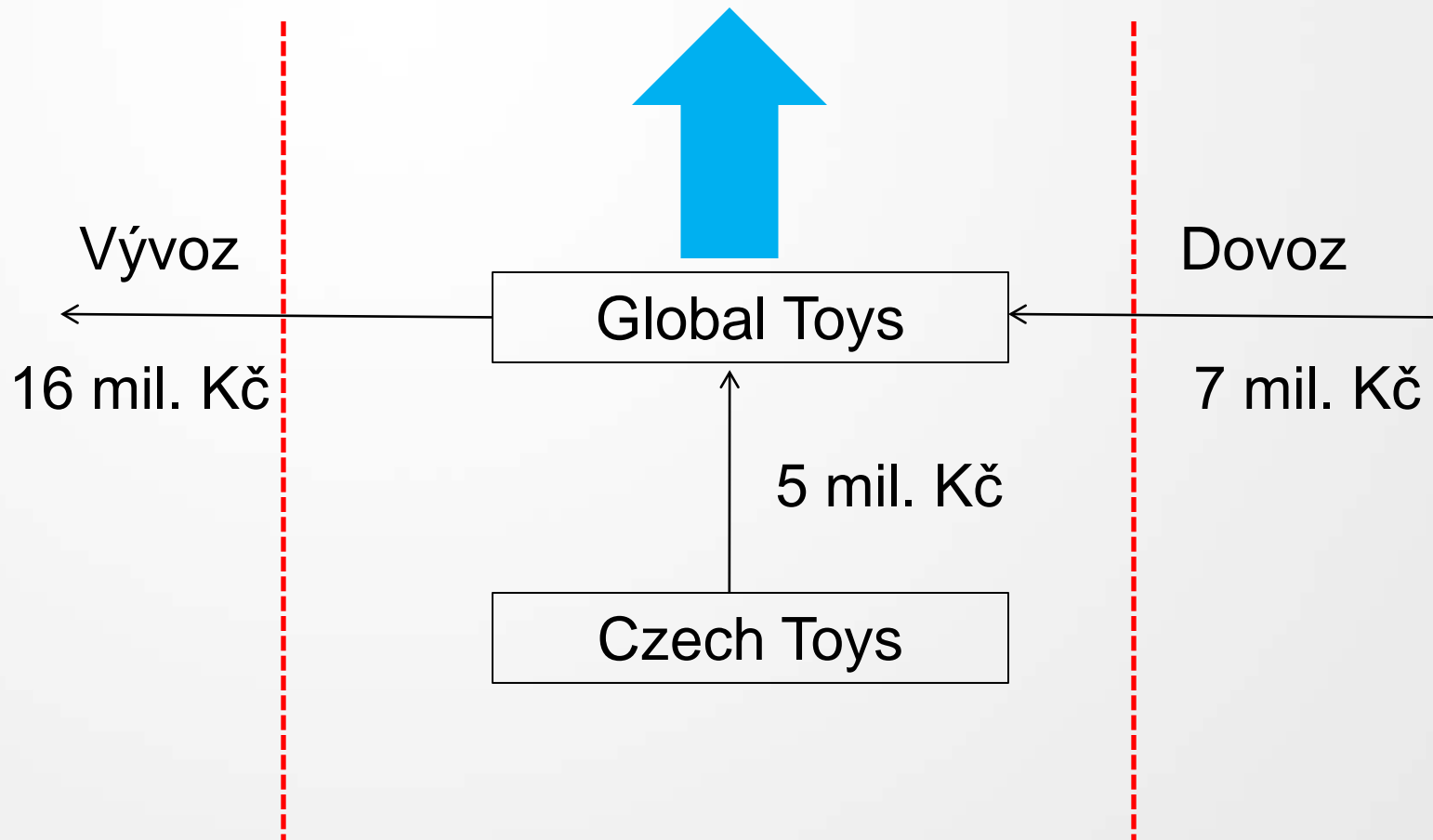
- Firma se sídlem ve Velké Británii „Global Toys“ je vlastníkem českého výrobce hraček „Czech Toys, s.r.o.“. Tento výrobce vyrobí hračky za 5 mil. Kč a exportuje je (do zemí EU) přes svou mateřskou společnost, která se z tohoto důvodu musela registrovat v ČR k DPH.
- Současně tato mateřská společnost dováží hračky z Číny (v hodnotě 7 mil. Kč), které se v ČR pouze zabalí a putují dále na trhy v EU. Souhrnná prodejní hodnota hraček vyvezených z ČR je 16 mil. Kč.

Příklad č. 2 – transakce

- Firma „Global Toys“, zaregistrovaná jako plátce DPH v ČR, deklaruje v celním hlášení dovoz hraček v hodnotě 7 mil. Kč. Současně deklaruje v Intrastatu „odeslání zboží do jiného členského státu“ (vývoz) ve výši 16 mil. Kč.
- V daňovém přiznání firma uvede „pořízení zboží v tuzemsku“ v hodnotě 5 mil. Kč (nákup od firmy „Czech Toys“).
- Přidaná hodnota nerezidenta je tedy $16 - 7 - 5 = 4$ mil. Kč (vývoz mínus dovoz mínus nákup v tuzemsku).

Příklad č. 2 – ilustrace

Přidaná hodnota nerezidenta = 4 mil. Kč

Příklad č. 2 – zachycení v NÚ

Přeshraniční data SZO

Zdroje	≠	Užití
Dovoz = 7		Vývoz = 16
Produkce = 5		

Vývoz/Produkce = 320 %!

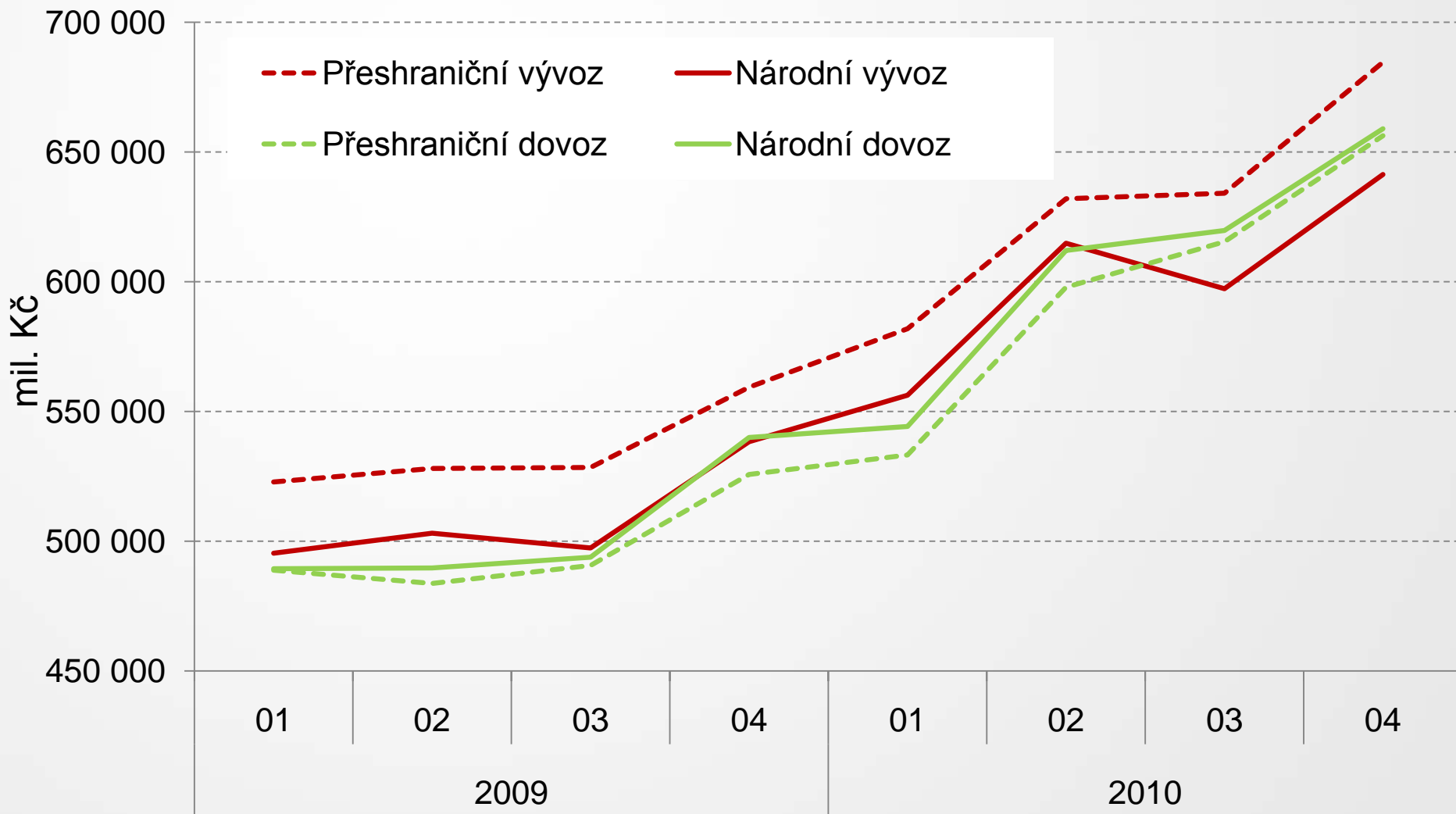
Národní koncept ZO využívající data z DPH

Zdroje	=	Užití
Dovoz = 0		Vývoz = 5
Produkce = 5		

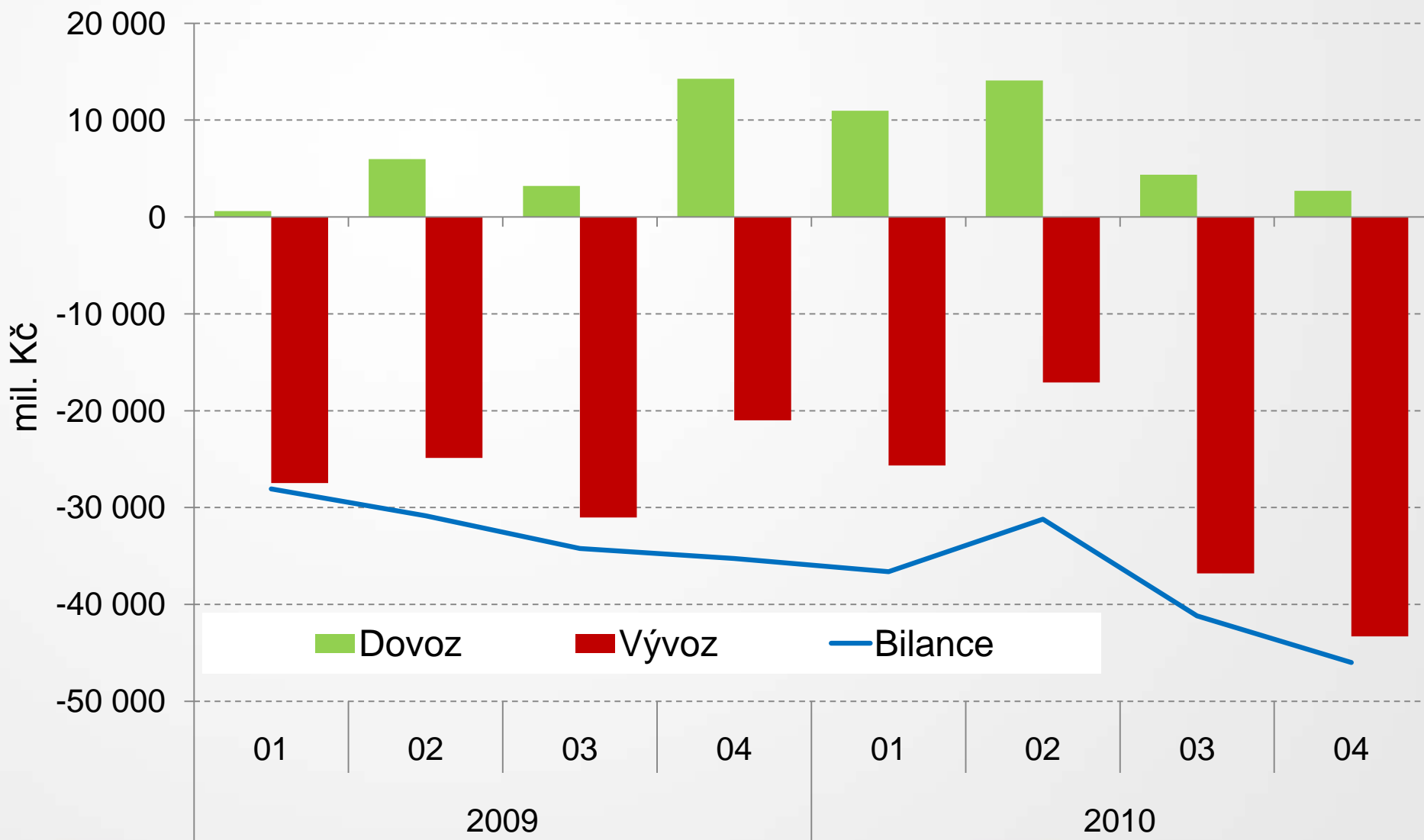
Pořízení zboží v tuzemsku
dle DPH

1. *Co je zahraniční obchod?*
2. *Důvody revize*
3. *Metoda výpočtu národního konceptu ZO*
4. *Modelové příklady*
5. *Údaje za roky 2009 a 2010*
6. *Harmonogram a forma zveřejnění dat*

Srovnání přeshraničního a národního ZO

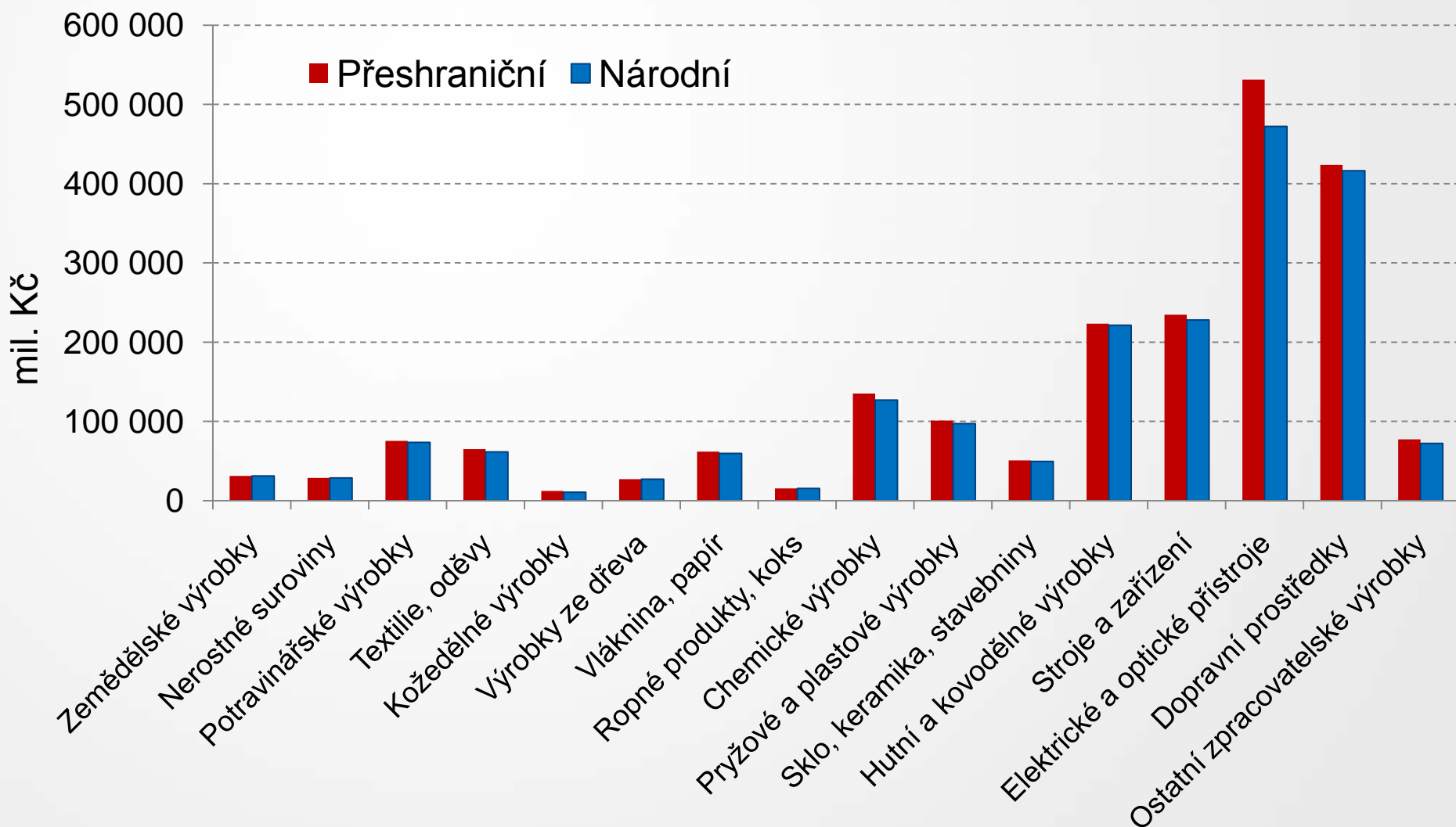

Rozdíl ve vývozu, dovozu a obchodní bilanci

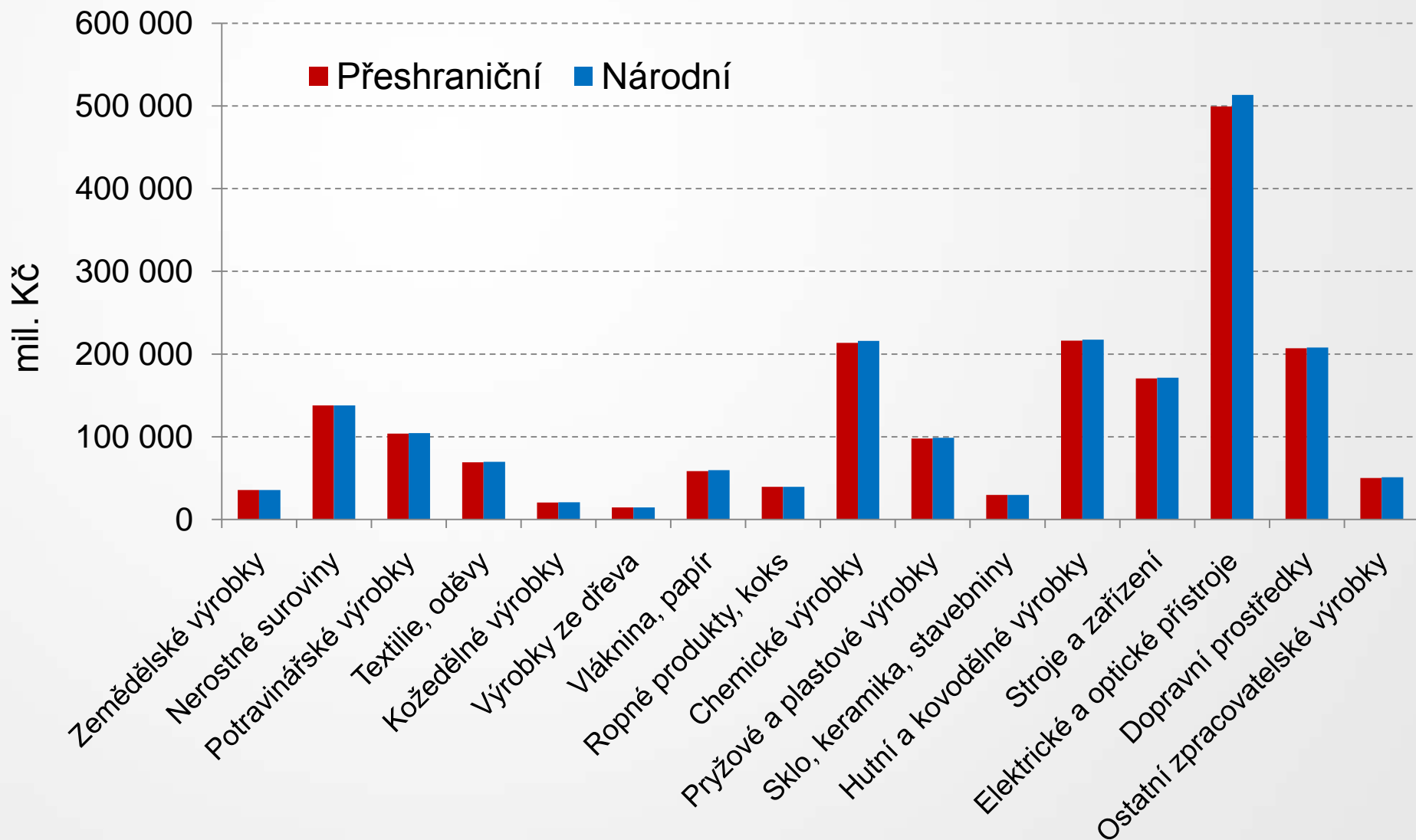

Komoditní struktura vývozu – rok 2009

Komoditní struktura dovozu – rok 2009

Rozdíly – rok 2009

- Na **vývozu** je celkový rozdíl mezi národním pojetím obchodu a přeshraniční statistikou -104 mld. Kč, což činí **4,9 %** přeshraničního obchodu.
- Na **dovozu** je celkový rozdíl +24 mld. Kč, tj. **1,2 %**.
- Rozdíl na bilanci činí -128 mld. Kč, ale po úpravě dovozu na ocenění FOB je rozdíl - 97 mld. Kč (náklady na dopravu vstupující do ceny zboží byly revidovány výrazně nahoru a tedy dovoz na hranici vyvážejícího státu je nižší).
- Dopad na souhrnné saldo zboží a služeb činí v roce 2009 cca **-55 mld. Kč** (zlepšila se bilance dopravních služeb a byl odstraněn „branding“ ze službového obchodu).

- 1. Co je zahraniční obchod?**
- 2. Důvody revize**
- 3. Metoda výpočtu národního konceptu ZO**
- 4. Modelové příklady**
- 5. Údaje za roky 2009 a 2010**
- 6. Harmonogram a forma zveřejnění dat**

Zveřejnění dat ZO v národním pojetí

- **Od března 2011** – součástí měsíční „Rychlé informace“ o vývoji zahraničního obchodu za leden 2011 (jako doplněk přeshraniční statistiky)
- **V polovině roku 2011** – zveřejnění časové řady čtvrtletních údajů o ZO v nové metodice za roky 2005–2008.
- **30. září 2011** – časová řada revidovaných ročních národních účtů za období 1995–2010.
- **9. prosince 2011** – časová řada čtvrtletních národních účtů navazujících na revidované roční údaje.
- V období březen – prosinec 2011 bude mezi platební bilancí a národními účty **dočasný nesoulad** (revizi nelze ve všech výstupech promítnout najednou).

Měsíční odhady ZO v národním pojetí

- **9. března 2011** – vyjde první měsíční Rychlá informace s dvojími čísly (přeshraniční i národní koncept ZO).
- Měsíční údaje v národním pojetí budou počítány jako odhad na základě daňových přiznání k DPH za předchozí čtvrtletí a tempa vývozu a dovozu z přeshraniční statistiky.
- Údaje budou zpětně zpřesňovány, jakmile budou k dispozici čtvrtletní údaje z daňových přiznání k DPH.

